

32002D0307

2002 4 23

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 106/11

KOMISIJOS SPRENDIMAS**2001 m. gruodžio 18 d.****nustatantis išsamias Tarybos sprendimo 2000/596/EB nuostatų dėl valdymo ir kontrolės sistemų bei su iš Europos pabėgėlių fondo bendrai finansuojamais veiksmais susijusių finansinių pataisų procedūros įgyvendinimo taisykles***(pranešta dokumentu Nr. C(2001) 4372)*

(2002/307/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 2000 m. rugsėjo 28 d. Tarybos sprendimą 2000/596/EB dėl Europos pabėgėlių fondo steigimo ⁽¹⁾, ypač į jo 24 straipsnį,

pasitarusi su pagal Sprendimo 2000/596/EB 21 straipsnio 1 dalį įsteigtu Komitetu,

kadangi:

- (1) Sekiant garantuoti patikimą Europos pabėgėlių fondo (Fondo) teikiamos pagalbos finansų vadybą, valstybės narės turi parengti rekomendacijas dėl už bendrai finansuojamų veiksmų įgyvendinimą atsakingų institucijų darbų organizavimo.
- (2) Siekiant garantuoti, kad Bendrijos fondų naudojimą pagal patikimos finansų vadybos principus, valstybės narės turi sukurti valdymo ir kontrolės sistemas, užtikrinančias pakankamą audito atsekamumą ir teikiančias Komisijai visą reikalingą pagalbą atliekant patikrinimus, ypač pasirinktinius pavyzdžių patikrinimus.
- (3) Siekiant garantuoti, kad Bendrijos fondai būtų naudojami veiksmingai ir deramai, turi būti nustatyti vienodi pagal Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnį valstybių narių atliekamų patikrinimų kriterijai.

- (4) Siekiant garantuoti vienodą išlaidų, kurioms pagal Sprendimo 2000/596/EB 17 straipsnio 2 dalį yra prašoma Fondo paramos, deklaracijų apdorojimą turi būti parengtas išlaidų deklaracijos modelis.

- (5) Kad būtų galima pagal Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 1 dalį išieškoti nepagrįstai sumokėtas sumas, valstybės narės turi informuoti Komisiją apie išaiškintus pažeidimus ir administracinių bei teisminių procesinių veiksmų eigą.

- (6) Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės dėl atskiro ar sistemingo pažeidimo daro reikiamas finansines pataisas, atšaukdamos visą Bendrijos įnašą arba jo dalį. Norint garantuoti vienodą šios nuostatos taikymą visoje Bendrijos teritorijoje, būtina sukurti darytinų pataisų nustatymo bei Komisijos informavimo taisykles.

- (7) Jei valstybė narė nevykdo savo pareigų pagal Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 1 dalį arba pagal 18 straipsnį, pagal to paties sprendimo 18 straipsnio 4 dalį Komisija pati gali padaryti pataisas. Kai tai galima ir įvykdoma, pataisų suma turi būti apskaičiuota kiekvienu konkrečiu atveju bei atsižvelgiant į proporcingumo principą turi būti lygi per klaidą Fondo apmokėtų išlaidų sumai. Jeigu pažeidimų finansinio poveikio neįmanoma tiksliai apskaičiuoti arba jei atšaukti visas atitinkamas išlaidas būtų neproporcinga, Komisija turėtų nustatyti pataisas taikydama ekstrapoliaciją arba nustatydamas fiksuoto dydžio sumą, pagrįstą pažeidimo, kuriam valstybė narė neįstengė sukliudyti arba jo nustatyti ar ištaisyti, mastu ir finansiniu poveikiu.

⁽¹⁾ OL L 252, 2000 10 6, p. 12.

- (8) Turi būti nustatytos tam tikros Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 1 dalyje numatytų finansinių pataisų procedūras patikslinančios taisyklės, bei numatytas jų taikymas to paties sprendimo 18 straipsnio 4 dalies b punkte nurodytais atvejais.
- (9) Turi būti nustatytos delspinigių, mokamų kartu su nepagrįstai gautomis ir išieškotinėmis sumomis, privalomomis grąžinti Komisijai pagal Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 3 dalį, normos.
- (10) Šis sprendimas taikomas nepažeidžiant valstybės pagalbos išieškojimo nuostatų pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles ⁽¹⁾, 14 straipsnį.
- (11) Šis sprendimas taikomas nepažeidžiant 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ⁽²⁾ nuostatų.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

I SKYRIUS

TAIKYMO SRITIS IR SĄVOKOS

1 straipsnis

Šis sprendimas nustato išsamias Tarybos sprendimo 2000/596/EB nuostatų dėl Europos pabėgėlių fondo (Fondo) teikiamo ir valstybių narių administruojamo finansavimo valdymo ir kontrolės sistemų bei tokio finansavimo pataisų tvarkos taikymo taisykles.

2 straipsnis

Šiame sprendime vartojamos sąvokos:

- a) „atsakinga institucija“ – bet kuri valstybės narės pagal Sprendimo 2000/596/EB 7 straipsnį paskirta institucija;
- b) „tarpinė organizacija“ – bet kuri viešojo administravimo arba nevyriausybinė organizacija, kuriai atsakinga institucija pagal Sprendimo 2000/596/EB 7 straipsnį perduoda atsakomybę už Fondo remiamų veiksmų įgyvendinimą.

⁽¹⁾ OL L 83, 1999 3 27, p. 1.

⁽²⁾ OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

II SKYRIUS

VALDYMO IR KONTROLĖS SISTEMOS

3 straipsnis

1. Taikydamos Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 1 dalies c punktą, valstybės narės teikia rekomendacijas atsakingai institucijai ir tarpinėms organizacijoms, kurioms buvo perduota atsakomybė už Fondo remiamų veiksmų įgyvendinimą.

Nepažeidžiant Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 1 dalies c punkto, rekomendacijos apima valdymo ir kontrolės sistemų, turinčių užtikrinti paraiškų Bendrijos finansavimui pagrįstumą, teisėtumą bei priimtinumą, organizavimą ir remiasi I priede išdėstytais visuotinai priimtais geros valdymo praktikos principais.

2. Jei visos atsakingos institucijos užduotys arba jų dalis yra perduotos tarpinėms organizacijoms, pirmoje šio straipsnio dalyje nurodytose rekomendacijose nustatomos išsamios taisyklės dėl

- a) aiškaus užduočių apibrėžimo ir paskirstymo, ypač susijusių su valdymu, mokėjimais ir kontrole bei patikrinimais, kaip laikomasi;
- i) Komisijos sprendimuose dėl pritarimo bendro finansavimo paraiškoms pagal Sprendimo 2000/596/EB 8 straipsnį nustatytų sąlygų;
- ii) Komisijos sprendimo 2001/275/EB ⁽³⁾ I priede nustatytų išlaidų priimtinumą taisyklių;
- iii) Bendrijos politikos ir veiksmų, visų pirma susijusių su konkurencijos taisyklėmis, viešaisiais pirkimais, aplinkos apsauga ir jos kokybės gerinimu, diskriminavimo panaikinimu ir lyčių lygybės skatinimu;
- b) veiksmingų sistemų, užtikrinančių, kad tarpinės organizacijos reikiamai naudotųsi savo galiomis, sukūrimo;
- c) informacijos apie veiksmingą užduočių vykdymą ir naudojamas priemones teikimo atsakingai institucijai.

3. Pagal Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 1 dalies b punktą valstybės narės ne vėliau kaip per du mėnesius nuo šio sprendimo įsigaliojimo papildydamos pirmojoje bendro finansavimo paraiškoje pateiktą informaciją atsiunčia Komisijai jų sukurtų valdymo ir kontrolės sistemų bei bet kokių planuojamų šių sistemų patobulinimų aprašymą, ypač atsižvelgdamos į I priede išdėstytus visuotinai priimtus geros valdymo praktikos principus.

Tokiame aprašyme apie kiekvieną atsakingą instituciją pateikiama ši informacija:

- a) jai paskirtos užduotys;
- b) šių užduočių paskirstymas atsakingos institucijos arba tarpinės organizacijos viduje, garantuojantis pakankamą valdymo, mokėjimų ir užduočių kontrolės atskyrimą bei patikimo finansų valdymo užtikrinimą;

⁽³⁾ OL L 95, 2001 4 5, p. 27.

- c) informacija apie bet kokias tarpines organizacijas;
- d) mokėjimo prašymų gavimo, patikrinimo ir patvirtinimo bei išlaidų patvirtinimo, apmokėjimo ir įrašymo į sąskaitas tvarka;
- e) vidaus auditą ar lygiavertes procedūras reglamentuojančios nuostatos.

4. Komisija išnagrinėja valdymo ir kontrolės sistemas bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir nurodo visus su Fondo veiklos tikrinimo skaidrumu ir Komisijos pareigų pagal EB Sutarties 274 straipsnį atlikimu susijusius trūkumus.

4 straipsnis

1. Valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos turi užtikrinti pakankamą audito atsekamumą.
2. Audito atsekamumas yra laikomas pakankamu, jeigu jis leidžia
 - a) sutikrinti Komisijai patvirtintas suvestines sumas su atskirais išlaidų įrašais ir pateisinamaisiais dokumentais, saugomais įvairiuose administraciniuose lygiuose ir pas subsidijų gavėjus, įskaitant už projektų įgyvendinimą atsakingas organizacijas ar įmones;
 - b) patikrinti turimų Bendrijos ir nacionalinių lėšų paskirstymą ir pervedimus.

Pavyzdinis pakankamam audito atsekamumui reikalingos informacijos sąrašas pateikiamas II priede.

3. Atsakinga institucija nustato tvarką, užtikrinančią visų su konkrečiais mokėjimais pagal atitinkamą nacionalinę įgyvendinimo programą susijusių dokumentų saugojimo vietos registravimą bei galimybę pateikti visus dokumentus patikrinimui, jei jų paprašo

- a) mokėjimo paraiškas nagrinėjančios institucijos personalas;
- b) pagal šio sprendimo 5 straipsnio 1 dalies nuostatas reikalaujamus patikrinimus atliekančios nacionalinės audito institucijos;
- c) atsakingos institucijos, kuriai pavesta tvirtinti Sprendimo 2000/596/EB 17 straipsnyje numatytus tarpinių ir galutinių išmokų prašymus, padalinys arba įstaiga;
- d) Komisijos bei Europos Audito Rūmų pareigūnai ir įgalioti atstovai.

Už kontrolę atsakingi pareigūnai ir tarnautojai arba šiam tikslui įgalioti asmenys gali reikalauti, kad jiems būtų pateiktos šioje straipsnio dalyje minimų dokumentų kopijos.

4. Penkerius metus po to, kai Komisija atliko paskutinius atitinkamam projektui skirtus mokėjimus, atsakingos institucijos

Komisijos reikmėms saugo visų su atitinkamo projekto išlaidomis ir patikrinimais susijusių patvirtinamųjų dokumentų originalus arba patvirtintas kopijas įprastose duomenų laikmenose. Šis terminas nutrūksta teismo proceso atveju arba deramai pagrįstu Komisijos prašymu.

5 straipsnis

1. Valstybės narės organizuoja pasirinktinius projektų patikrinimus, skirtus visų pirma:

- a) patikrinti esamų valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumą;
- b) atrankos būdu, remiantis rizikos analize, patikrinti įvairiais lygiais parengtas išlaidų deklaracijas.

2. Atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalies reikalavimus, turi būti patikrinta ne mažiau nei 20 % kiekvienos nacionalinės įgyvendinimo programos finansavimo reikalavimus atitinkančių išlaidų ir pasirinktas iš patvirtintų projektų pavyzdys. Valstybės narės užtikrina deramą patikrinimų ir projektų įgyvendinimo arba mokėjimų atskyrimą.

3. Pasirinkti projektai yra įvardijami, aprašomas atrankos metodas ir parengiama ataskaita apie visų tikrinimų rezultatus ir veiksmus, kurių imtasi dėl išaiškintų nukrypimų ar pažeidimų.

4. Parenkant projektus patikrinimui būtina:

- a) deramai atspindėti įvairaus pobūdžio ir dydžio projektus;
- b) atsižvelgti į visus nacionalinių arba Bendrijos patikrinimų metu nustatytus rizikos veiksnius;
- c) atspindėti projektų susikaupimą atskirų subsidijų gavėjų rąkose, kad pagrindiniai gavėjai iki kiekvienos nacionalinės programos įgyvendinimo formos pabaigos būtų bent kartą patikrinami.

6 straipsnis

Vykdydamos kontrolę, valstybės narės patikrina:

- a) valdymo ir kontrolės sistemų taikymo veiksmingumą;
- b) pakankamo apskaitos dokumentų kiekio atitikimą tarpinių organizacijų, kurioms atsakingos institucijos yra pavedusios tam tikras įgyvendinimo pareigas, subsidijų gavėjų ar kitų į projekto įgyvendinimą įtrauktų organizacijų bei įmonių saugomiems pateisinamiesiems dokumentams;
- c) ar yra pakankamas audito atsekamumas;
- d) ar išlaidų pozicijų pobūdis ir atlikimo laikas atitinka Bendrijos reikalavimus bei nacionalinio atrankos proceso metu nustatytus reikalavimus, sutarties arba subsidijų suteikiančio teisės akto sąlygas ir faktiškai atliktus darbus;

- e) ar faktinė arba numatoma projekto paskirtis atitinka Sprendimo 2000/596/EB 8 straipsnyje nurodytoje nacionalinėje įgyvendinimo programoje numatytus tikslus;
- f) ar Bendrijos finansiniai įnašai yra Sprendimo 2000/596/EB 13 straipsnyje arba bet kuriose kitose taikomose Bendrijos nuostatose nurodyto dydžio bei sumokami gavėjams be jokių sumažinimų ar delsimo;
- g) ar buvo skirtas atitinkamas nacionalinis bendras finansavimas;
- h) ar bendrai finansuojami projektai buvo įgyvendinti pagal Sprendimo 2000/596/EB 4 straipsnio ir 9 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

7 straipsnis

Tikrinant nustatoma, ar bet kurios iškilusios problemos yra sisteminio pobūdžio ir keliančios grėsmę kitiems to paties subsidijos gavėjo vykdomiems ar tos pačios valdymo institucijos administruojamiems projektams. Tikrinant taip pat išaiškinamos tokių situacijų priežastys, nustatomi kiti papildomi tyrimai, kurių gali prireikti, bei prevenciniai ir padėčiai ištaisyti būtini veiksmai.

8 straipsnis

Valstybės narės kiekvienais metais Sprendimo 2000/596/EB 20 straipsnio 2 dalyje nurodytoje ataskaitoje informuoja Komisiją apie šio sprendimo 5, 6 ir 7 straipsnių taikymą praėjusiais metais, prirėkus papildydamos arba atnaujindamos 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą aprašymą.

9 straipsnis

Kai parama teikiama dalyvaujant daugiau nei vienai valstybei narei arba kai gavėjai yra daugiau nei vienoje valstybėje narėje, susijusios valstybės narės ir Komisija susitaria dėl deramai kontrolei užtikrinti reikalingos administracinės paramos.

III SKYRIUS

IŠLAIDŲ DEKLARACIJOS

10 straipsnis

1. Išlaidų deklaracijas pagal IV priede pateiktą modelį patvirtina mokėjimo institucijos pareigūnas arba padalinys, veikiantis nepriklausomai nuo mokėjimo paraiškas tvirtinančių padalinių.
2. Atsakinga institucija užtikrina, kad visų Komisijai deklaruojamų jos išlaidų atžvilgiu nacionalinės įgyvendinimo programos

administruojamos laikantis visų galiojančių Bendrijos taisyklių, o lėšos naudojamos pagal patikimos finansų vadybos principus. Tokioje deklaracijoje patvirtinama, kad bendro finansavimo paraiška apima tik:

- a) bendro finansavimo paraiškas patvirtinančiuose sprendimuose nurodytu laikotarpiu, kuriuo programos išlaidos laikomos priimtiniomis, faktiškai Sprendimo 2001/275/EB 2 straipsnio d dalyje nurodytų subsidijų gavėjų turėtas išlaidas; ir
- b) su atitinkamos nacionalinės įgyvendinimo programos bendram finansavimui pagal nustatytus atrankos kriterijus ir tvarką atrinktais bei Bendrijos reikalavimus per visą išlaidų darymo laikotarpį atitinkančiais projektais susijusias išlaidas.

3. Programos pabaigoje valstybė narė per šešis mėnesius pateikia IV priede nurodytą galutinę deklaraciją. To nepadarius, Komisija automatiškai uždaro programą ir nutraukia atitinkamus mokėjimus.

4. Prieš pateikdama prašymą Komisijai, atsakinga institucija įsitikina, ar atlikta pakankamai patikrinimų. Atliktas darbas išsamiai aprašomas Sprendimo 2000/596/EB 20 straipsnio 3 dalyje nurodytoje galutinėje ataskaitoje. Tikrinimai turi apimti tiek projektų fizinius aspektus ir efektyvumą, tiek ir jų finansinius bei apskaitos aspektus.

IV SKYRIUS

VALSTYBIŲ NARIŲ DAROMOS FINANSINĖS PATAISOS

11 straipsnis

1. Jeigu pažeidimai yra sistemingi, Sprendimo 2000/596/EB 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti tyrimai turi apimti visus projektus, kuriuos tie pažeidimai galėjo paveikti.
2. Atšaukdamos visą Bendrijos įnašą arba jo dalį, valstybės narės atsižvelgia į pažeidimų pobūdį ir sunkumą, taip pat ir į Fondui padarytą finansinį nuostolį.
3. Kaip Sprendimo 2000/596/EB 20 straipsnio 2 dalyje nurodytos ataskaitos priedą Valstybės narės pateikia Komisijai visų per praėjusius metus pradėtų paramos atšaukimo procesų sąrašą.

12 straipsnis

1. Jeigu, atšaukus Bendrijos įnašus, pagal Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 1 dalies g punktą lėšos turi būti išieškotos, atsakingas padalinys arba organizacija inicijuoja išieškojimo procesą ir apie tai praneša atsakingai institucijai. Informacija apie išieškojimą perduodama Komisijai, vedama apskaita pagal šio sprendimo 13 straipsnį.

2. Valstybės narės Sprendimo 2000/596/EB 20 straipsnio 2 dalyje nurodytoje ataskaitoje informuoja Komisiją apie sprendimus arba pasiūlymus dėl pakartotinio atšauktų lėšų panaudojimo.

13 straipsnis

Atsakinga institucija veda iš Bendrijos jau atliktų mokėjimų išieškotinių sumų apskaitą ir užtikrina, kad lėšos būtų išieškamos nedelsiant. Išieškojusi lėšas, atsakinga institucija sumažina savo kitą išlaidų deklaraciją Komisijai išieškotos sumos dydžiu arba kompensuoja ją Bendrijai, jei šios sumos nepakanka. Prie išieškotinos sumos nuo skolos atsiradimo datos mokamos palūkanos, kurių norma nustatyta 1993 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamente (Euratomas, EAPB, EB) Nr. 3418/93, nustatančiame išsamias taisykles įgyvendinant tam tikras 1977 m. gruodžio 21 d. Finansų reglamento nuostatas ⁽¹⁾, su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1687/2001 ⁽²⁾, pirmajai mėnesio, kurį turi būti gražinta skola, dienai.

Kartu su Sprendimo 2000/596/EB 20 straipsnio 2 dalyje nurodyta ataskaita valstybės narės pateikia Komisijai išaiškintų pažeidimų sąrašą, nurodydamos išieškotas arba turimas išieškoti sumas ir, atitinkamais atvejais, visus pradėtus administracinius arba teisinius procesus dėl neteisėtai išmokėtų lėšų išieškojimo.

V SKYRIUS

KOMISIJOS DAROMOS FINANSINĖS PATAISOS

14 straipsnis

1. Komisijos dėl atskirų ar sistemingų pažeidimų remiantis Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 4 dalies b punktu daromų finansinių pataisų dydis, jei galima ir įvykdoma, turi būti apskaičiuotas kiekvienu konkrečiu atveju atsižvelgiant į proporcingumo principą ir atitikti per klaidą Fondo apmokėtų išlaidų sumą.

2. Jeigu neteisėtų išlaidų sumos neįmanoma tiksliai apskaičiuoti arba jei atšaukti visas minėtas išlaidas būtų neproporcinga, Komisija, darydama finansines pataisas, remiasi:

- ekstrapoliacijos metodu, pasinaudodama pasirinktu panašaus pobūdžio operacijų pavyzdžiu;
- fiksuoto dydžio suma, įvertindama taisyklių pažeidimo svarbą bei nustatytų pažeidimų mastą ir finansines pasekmes.

3. Jeigu Komisija savo poziciją grindžia jos padaliniais nepriklausančių auditorių nustatytais faktais, ji pati padaro išvadas dėl

finansinių pasekmių, įvertinusi atitinkamos valstybės narės pagal Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 1 dalį įgyvendintas priemones.

4. Terminas, per kurį atitinkama valstybė narė gali atsakyti į prašymą pagal Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 3 dalį, yra du mėnesiai. Deramai pagrįstais atvejais Komisija gali nustatyti ilgesį terminą.

5. Jeigu Komisija siūlo daryti finansines pataisas taikant ekstrapoliaciją arba nustatant fiksuoto dydžio sumą, valstybei narei suteikiama galimybė remiantis atitinkamo dosjė analize įrodyti, kad faktinis pažeidimas buvo mažesnis už Komisijos vertinimą. Komisijai sutikus, valstybė narė gali apriboti šio patikrinimo apimtį atitinkama tam tikrų dokumentų dalimi arba pasirinktu jų pavyzdžiu. Išskyrus deramai pagrįstus atvejus, toks tyrimas negali trukti ilgiau nei du mėnesius po 4 šio straipsnio dalyje nurodyto dviejų mėnesių termino. Komisija atsižvelgia į visus per šį laikotarpį valstybės narės pateiktus įrodymus.

6. Jei Komisija pagal Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 2 dalį sustabdo mokėjimus ir tokio sustabdymo priežastys išlieka pasibaigus šio straipsnio 4 dalyje nurodytam terminui, arba valstybė narė nepraneša Komisijai apie priemones, kurių ji ėmėsi pažeidimams ištaisyti, taikoma Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 4 dalis.

7. Rekomendacijos dėl Komisijos padalinių nustatant fiksuoto dydžio finansines pataisas taikytinų principų, kriterijų ir orientacinių normų išdėstytos šio sprendimo III priede.

15 straipsnis

1. Bet kuri Komisijai pagal Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 3 dalį gražintina suma turi būti gražinta iki pagal 1997 m. gruodžio 21 d. Finansinio reglamento ⁽³⁾ 28 straipsnį priimtame potvarkyje dėl gražinimo nustatytos dienos. Tokia gražinimo data laikoma antrojo nuo potvarkio priėmimo kalendorinio mėnesio paskutinė diena.

2. Uždelsus gražinimą, nuo 1 dalyje nurodytos gražinimo dienos iki faktinio mokėjimo dienos nustatomi delspinigiai. Tokių delspinigių dydis nustatytas šio sprendimo 13 straipsnyje.

3. Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka padaryta finansinė pataisa neapriboja valstybės narės pareigos susigrąžinti išieškotinas lėšas pagal šio sprendimo 12 straipsnio 1 dalį ir Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 1 dalies g punktą bei susigrąžinti valstybės pagalbą pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 14 straipsnį.

⁽¹⁾ OL L 315, 1993 12 16, p. 1.

⁽²⁾ OL L 228, 2001 8 24, p. 8.

⁽³⁾ OL L 356, 1997 12 31, p. 1.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*16 straipsnis*

Šio sprendimo nuostatos nekliudo valstybėms narėms taikyti griežtesnius už jame nustatytus nacionalinius kontrolės reikalavimus.

17 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2001 m. gruodžio 18 d.

Komisijos vardu

António VITORINO

Komisijos narys

I PRIEDAS

GEROS VALDYMO PRAKTIKOS TAISYKLĖS, SKIRTOS PATIKIMAM EUROPOS PABĖGĖLIŲ FONDO SUTEIKTOS PARAMOS FINANSŲ VALDYMUI UŽTIKRINTI (3 STRAIPSNIS)**1. Nacionalinių bei Bendrijos taisyklių laikymasis ir mokėjimo paraiškų tikslumas**

Atsakinga institucija arba tarpinė organizacija, kuriai buvo pavesta atlikti tam tikras užduotis, kontroliuoja, kaip laikomasi nacionalinių ir Bendrijos teisės nuostatų, visų pirma Komisijos patvirtintoje nacionalinėje įgyvendinimo programoje numatytų sąlygų, išlaidų priimtinumui Fondui taisyklių ir, atitinkamais atvejais, konkurencijos, viešųjų pirkimų, aplinkos apsaugos ir jos kokybės gerinimo, diskriminavimo panaikinimo bei lyčių lygybės nuostatų, bei patikrinusi konkurso tvarką, sutarčių sudarymą, projekto įgyvendinimo eigą, mokėjimus ir darbų priėmimą patvirtina mokėjimo paraiškų pagrįstumą ir tikslumą.

Tokie tikrinimai vykdomi naudojantis kontrolės sistema. Viena iš pagrindinių atsakingos institucijos užduočių yra prižiūrėti, kad ši kontrolės sistema deramai veiktų.

2. Mokėjimai ir išieškojimas

- 2.1. Už mokėjimus subsidijų gavėjams atsakingas administracinis padalinys privalo turėti dokumentus, liudijančius, kad subsidijos išmokėtos konkrečioms projektams ir kad buvo atlikti reikiami administraciniai ir fiziniai patikrinimai. Apskaitos vedimo tvarka turi užtikrinti, kad deklaracijos būtų išsamios, tikslios ir pateiktos laiku, taip pat kad būtų pastebėtos ir ištaisytos visos klaidos arba praleidimai, ypač remiantis reguliariai, ne rečiau kaip kas trys mėnesiai, rengiamais patikrinimais ir palyginimais.

Nustatytoji tvarka turi užtikrinti, kad mokama būtų tik prašytojui, į jo banko sąskaitą arba jo įgaliotam asmeniui. Mokėjimą institucijos bankas arba, atitinkamai, valstybės biudžeto institucija perveda arba čekis pasiunčiamas, jei įmanoma, per penkias darbo dienas nuo lėšų nurašymo nuo sąskaitos dienos. Reikalinga procedūra, užtikrinanti, kad visų neatliktų pervedimų arba neišgrynintų čekių sumos būtų grąžintos Fondui. Leidimą suteikiančio pareigūno ir (arba) jo viršininko pritarimas gali būti pareiškiamas elektroninėmis priemonėmis, jei garantuojamas reikiamas šių priemonių saugumo lygis ir pasirašiusiojo asmens tapatybė elektroniskai įregistruojama.

- 2.2. Šios nuostatos analogiškai taikomos atsakingos institucijos Fondui pervedamoms sumoms (nepanaudotoms garantijoms, grąžinamiems mokėjimams ir panašiai). Institucija turėtų visų pirma sukurti sistemą, leidžiančią nustatyti visas Fondui priskirtinas sumas. Ši sistema turėtų būti reguliariai tikrinama, siekiant imtis veiksmų skoloms, kurių terminas yra pasibaigęs, išieškoti.

Atsakinga institucija gali perduoti tam tikros kategorijos sumų išieškojimą kitai įstaigai, jeigu yra tenkinamos atitinkamai pakoreguotos 2 straipsnio b punkte numatytos sąlygos ir jei minėtoji įstaiga reguliariai ir laiku, ne rečiau kaip kartą per mėnesį, atsiskaito institucijai apie visas nustatytas pajamas ir surinktas sumas.

Ši atsakinga institucija turi nustatyti greitą visų paraiškų išnagrinėjimą garantuojančią darbo tvarką.

3. Darbo tvarkos ir funkcijų apibrėžimas ir standartizacija

- 3.1. Atsakinga institucija turėtų išsamiai raštu išdėstyti projekto įgyvendinimo priežiūros ir paraiškų gavimo, registravimo ir nagrinėjimo tvarką, įskaitant ir visų naudotinių dokumentų aprašymą.
- 3.2. Turėtų būti raštu fiksuotos kiekvieno pareigūno, įgalioto tarnautojo arba tam tikslui įgalioto asmens pareigos bei jo su finansais susijusių įgaliojimų ribos.
- 3.3. Kiekvienas už mokėjimų patvirtinimą atsakingas pareigūnas, įgaliotas tarnautojas arba tam tikslui įgaliotas asmuo turėtų turėti išsamią instrukciją, detaliai nurodančią visus privalomus atlikti patikrinimus, bei privalo prie bet kurią paraišką patvirtinančių dokumentų pridėti paliudijimą, kad patikrinimai atlikti. Turi būti pateikiamas įrodymas, kad darbas patikrintas vieno aukštesnes pareigas einančio pareigūno.
- 3.4. Jei paraiškos yra tvarkomos naudojant kompiuterizuotą sistemą, šios kompiuterizuotos sistemos prieinamumas turi būti apsaugotas ir kontroliuojamas, kad
- visi į sistemą įvesti duomenys būtų deramai patvirtinti, garantuojant, jog įvesties klaidos bus pastebėtos ir ištaisytos,
 - niekas, išskyrus įgaliotus pareigūnus, tarnautojus arba tam tikslui įgaliotus asmenis, kuriems suteikti asmeniniai slaptažodžiai, negalėtų įvesti, taisyti arba tikrinti jokių duomenų,
 - kiekvieno duomenis ar programas įvedančio ar keičiančio pareigūno, įgalioto tarnautojo arba įgalioto asmens tapatybė būtų įrašyta operacijų registracijos žurnale.

II PRIEDAS

PAVYZDINIS AUDITO ATSEKAMUMUI REIKALINGOS INFORMACIJOS SĄRAŠAS (4 STRAIPSNIS)

Atitinkamos nacionalinės įgyvendinimo programos audito atsekamumas yra laikomas pakankamu pagal 4 straipsnio 2 dalį, jeigu yra tenkinami šie reikalavimai:

1. Atitinkamuose valdymo lygiuose vedami apskaitos dokumentai suteikia pakankamai informacijos apie subsidijų gavėjų kiekviename bendrai finansuojamame projekte padarytas išlaidas. Juose nurodyta dokumentų surašymo data, kiekvienos išlaidų pozicijos suma, pateisinamojo dokumento pobūdis ir mokėjimo data bei būdas. Turi būti pridėti būtini įrodantys dokumentai (sąskaitos-faktūros ir kt.).
2. Tais atvejais, kai išlaidų pozicijos tikrai iš dalies susiję su bendrai finansuojamu projektu, turi būti tiksliai parodytas išlaidų sumos paskirstymas tarp bendrai finansuojamo projekto ir kitų projektų. Tas pats taikoma ir išlaidoms, kurios laikomos priimtinais ribotai ar arba santykiu su kitais kaštais.
3. Projekto techninė dokumentacija ir finansinis planas, einamosios ataskaitos, su paramos teikimu susiję dokumentai, konkursų bei sutarčių sudarymo ir kiti panašūs dokumentai taip pat yra saugomi atitinkamame valdymo lygyje.
4. Kai apie faktiškai padarytas išlaidas praneša tarp subsidijų gavėjo (gavėjų) ir atsakingos institucijos esanti pagal Sprendimo 2000/596/EB 7 straipsnį paskirta tarpinė įstaiga, 1 pastraipoje nurodyta informacija sujungiama į išsamią išlaidų ataskaitą, kurioje pagal kiekvieną projektą atskirai nurodomi visi išlaidų straipsniai, kurių pagrindu apskaičiuojama visa patvirtinta suma. Išsamios išlaidų ataskaitos yra tarpinės įstaigos apskaitos pateisinamieji dokumentai.
5. Tarpinės organizacijos veda kiekvieno projekto bei projektus įgyvendinančių subsidijų gavėjų patvirtintų išlaidų bendrų sumų apskaitą. Atsakingai institucijai atsiskaitančios tarpinės organizacijos pateikia šiai institucijai kiekvienos nacionalinės įgyvendinimo programos patvirtintų projektų sąrašą, nurodydamos pilną kiekvieno projekto ir jį įgyvendinančio subsidijos gavėjo pavadinimą, paramos suteikimo datą, skirtas ir sumokėtas sumas, atitinkamą išlaidoms skirtą laikotarpį ir bendrą išlaidų sumą kiekvienai priemonei. Ši informacija tampa atsakingos institucijos apskaitos dokumentų pateisinamaisiais dokumentais ir jos pagrindu rengiamos Komisijai pateikiamos išlaidų deklaracijos.
6. Tais atvejais, kai projektą įgyvendinantys subsidijų gavėjai yra tiesiogiai atskaitingi atsakingai institucijai, 4 pastraipoje minėtos išsamios išlaidų ataskaitos tampa atsakingos institucijos, kuri sudaro 5 pastraipoje nurodytą bendrai finansuojamų projektų sąrašą, apskaitos dokumentų pateisinamaisiais dokumentais.
7. Jeigu tarp projektus įgyvendinančio subsidijų gavėjo (gavėjų) ir pagal Sprendimo 2000/596/EB 7 straipsnį paskirtos atsakingos institucijos yra daugiau nei viena tarpinė įstaiga, kiekviena tarpinė įstaiga savo kompetencijos srityje iš žemesnės įstaigos reikalauja išsamių išlaidų ataskaitų, kurias ji naudoja kaip savo apskaitos dokumentų pateisinamuosius dokumentus ir dėl kurių ji privalo pateikti ataskaitą aukščiau esančiai įstaigai, nurodydama bent jau kiekvieno projekto bendrą išlaidų sumą.
8. Jeigu apskaitos duomenys yra perduodami kompiuterizuotai, visos atitinkamos institucijos privalo gauti pakankamai informacijos iš žemesnio lygio įstaigų, kad pagrįstų savo apskaitos dokumentus ir aukštesniam lygiui pranešamas sumas, taip užtikrindamos pakankamą audito atsekamumą nuo Komisijai patvirtintų bendrų suvestinių sumų iki atskirų išlaidų straipsnių ir subsidijų gavėjų/projektų įgyvendinimo lygio pateisinamųjų dokumentų.

III PRIEDAS

REKOMENDACIJOS DĖL PRINCIPŲ, KRITERIJŲ IR ORIENTACINIŲ NORMŲ, TAIKYTINŲ KOMISIJOS PADALINIAMS NUSTATANT FINANSINES PATAISAS PAGAL SPRENDIMO 2000/596/EB 18 IR 19 STRAIPSNIUS

1. PRINCIPAI

Finansinių pataisų tikslas yra atstatyti situaciją, kurioje 100 % visų bendram finansavimui Fondo deklaruotų išlaidų atitiktų taikomas nacionalines ir Bendrijos taisykles. Iš to seka keletas pagrindinių principų, kuriuos Komisijos padaliniai turi taikyti nustatydami finansines pataisas:

- a) Pažeidimas yra apibrėžtas Reglamento (EB) Nr. 2988/95 ⁽¹⁾ 1 straipsnio 2 dalyje. Pažeidimai gali būti vienkartiniai arba sistemingi.
- b) Sistemingas pažeidimas yra pasikartojanti klaida, atsirandanti dėl rimtų trūkumų valdymo ir kontrolės sistemose, sukurtose teisingai apskaitai ir galiojančių taisyklių ir nuostatų laikymuisi užtikrinti.
 - Jeigu laikomasi galiojančių taisyklių bei imamasi visų racionalių priemonių sukčiavimui ir pažeidimams išvengti, nustatyti ir ištaisyti, jokios finansinės pataisos nereikalingos.
 - Jeigu laikomasi galiojančių taisyklių ir nuostatų, bet reikia tobulinti valdymo ir kontrolės sistemas, turėtų būti pateiktos atitinkamos rekomendacijos valstybei narei, bet finansinės pataisos nedaromos.
 - Jeigu randamos tiktai su ne didesnėmis kaip 4 000 eurų sumomis susijusios klaidos, valstybė narė turėtų būti paraginta ištaisyti klaidas, nepradedant Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 4 dalyje numatytos finansinių pataisų procedūros.
 - Jeigu yra rimtų valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, dėl kurių gali atsirasti sistemingų pažeidimų, ypač jei nesilaikoma galiojančių taisyklių, visada turėtų būti daromos finansinės pataisos.
- c) Finansinių pataisų dydis, jei galima ir įvykdoma, nustatomas kiekvienu konkrečiu atveju per klaidą Fondo apmokėtų išlaidų sumos dydžio. Tačiau ne visada yra įmanoma apskaičiuoti pataisas konkrečiai kiekvienam atitinkamam projektui, arba gali būti neproporcinga atšaukti visas atitinkamas išlaidas. Tokiais atvejais Komisija turi nustatyti pataisas, taikydama ekstrapoliacijos metodą arba fiksuoto dydžio sumą.
- d) Kai yra įrodymų, kad tokio paties pobūdžio atskiri suskaičiuojami pažeidimai buvo padaryti daugelyje kitų projektų arba kartojosi per visą priemonę arba programą, bet yra neekonomiška nustatinėti neteisėtas išlaidas atskirai kiekvienam projektui, finansinės pataisos gali būti nustatomos remiantis ekstrapoliacija.
 - Ekstrapoliacija gali būti naudojama tik tai tuo atveju, jei gali būti nustatyta homogeniška projektų su panašiais požymiais grupė ir įrodyta, kad juos paveikė tas pats trūkumas. Tokiu atveju nuodugnaus atsitiktinės atrankos būdu atrinkto pavyzdinio projekto tyrimo pagal įprastinius naudojamus audito standartus rezultatai yra ekstrapoliuojami visiems šios grupės projektams.
- e) Esant atskiriems nusižengimams arba sistemingiems pažeidimams, kurių finansinio poveikio negalima tiksliai apskaičiuoti, nes jį veikia per didelis kintamųjų skaičius arba jis gali pasireikšti labai įvairiai, pavyzdžiui, atsirandantiems tada, kai nesiimama veiksmingos pažeidimams išvengti ar nustatyti skirtos kontrolės, arba nepakankamai atsižvelgiama į atskiras paramos teikimo sąlygas ar Bendrijos taisykles, tačiau būtų neproporcinga nutraukti visą atitinkamą paramą, turi būti taikomas fiksuoto dydžio sumos metodas.
 - Fiksuoto dydžio sumos pataisos yra nustatomos atsižvelgiant į trūkumo valdymo ir kontrolės sistemoje rimtumą arba atskiro nusižengimo dydį bei finansines pažeidimo pasekmes. 2.2 punkte yra pateikiamas sistemos elementų, kuriuos Komisija trūkumų rimtumo nustatymo tikslais skirsto į pagrindinius ir papildomus elementus, sąrašas, o 2.3 punkte nurodomos pataisose taikytinos orientacinės fiksuoto dydžio sumų normos. Fiksuoto dydžio sumos pataisos yra taikomos visoms išlaidoms pagal atitinkamą priemonę arba priemones, nebent pažeidimai būtų buvę padaryti tiksliai tam tikroje apibrėžtoje išlaidų srityje (atskiruose projektuose arba projektų tipuose), tais atvejais jos taikomos tik toms išlaidų sritims. Toms pačioms išlaidoms paprastai taikoma ne daugiau kaip viena pataisa.
- f) Tose srityse, kuriose pažeidimo sunkumas gali būti iš dalies subjektyviai vertinamas, pavyzdžiui, kai neatsižvelgiama į aplinkosaugos reikalavimus, pataisos daromos tik esant esminiam reikalavimų pažeidimui ir aiškiai identifikuojamam ryšiui su Bendrijos finansavimą gaunančiu veiksmu.

⁽¹⁾ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

- g) Nepriklausomai nuo Komisijos siūlomų pataisų pobūdžio valstybei narei visada suteikiama galimybė įrodyti, kad realūs Fondo nuostoliai arba jam sukelta rizika bei pažeidimų mastas ar sunkumas yra mažesni nei įvertinta Komisijos tarnybų. Tokia procedūra ir terminai nustatyti šio sprendimo 14 straipsnio 4 ir 5 dalyse.
- h) Skirtingai nuo valstybių narių pagal Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 1 dalį padarytų pataisų, finansinės pataisos, dėl kurių nusprendžia Komisija pagal to paties sprendimo 19 straipsnio 2 dalį, visada susijusios su bendru atitinkamai programai skiriamo Bendrijos finansavimo sumažinimu.
- i) Jei pažeidimus nustato valstybės narės audito sistema – Audito Rūmai, vidaus ar išorės auditas – ir valstybė narė per racionaliai pagrįstą laikotarpį imasi reikiamų pataisų pagal Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 1 dalį, Komisija negali nustatyti finansinių pataisų pagal Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 2 dalį ir valstybė narė turi teisę pakartotinai panaudoti lėšas. Kitais atvejais Komisija gali daryti pataisas remdamasi nacionalinių audito įstaigų duomenimis kaip ir ES audito įstaigų nustatytais pažeidimais. Kai Komisija grindžia savo poziciją kitų ES audito įstaigų nustatytais ir visapusiškai dokumentais pagrįstais faktais, ji padaro išvadą dėl jų finansinių pasekmių po to, kai išnagrinėja valstybės narės pateiktus atsakymus.

2. FIKSUOTO DYDŽIO SUMOS PATAISŲ KRITERIJAI IR NORMOS

2.1. Kriterijai

Kaip pažymėta pirmiau 1 dalies c punkte, fiksuoto dydžio sumos pataisos gali būti numatytos tada, kai tyrimo metu gauta informacija neleidžia statistinėmis priemonėmis arba remiantis kitais patikrinamais duomenimis tiksliai įvertinti atskiro pažeidimo arba keleto pažeidimų finansinio poveikio, bet leidžia daryti išvadą, kad valstybė narė deramai nepatikrino apmokėtų paraiškų priimtinumą.

Fiksuoto dydžio sumos pataisos turėtų būti taikomos Komisijai nustačius, kad deramai nevykdoma teisės aktuose numatyta arba akivaizdžiai reikalinga aiškiai apibrėžtų taisyklių (pavyzdžiui, riboti pagalbą tam tikru projekto tipu) laikymosi kontrolė, kurios nesant gali atsirasti sistemingi pažeidimai. Tokios pataisos taip pat gali būti taikomos, kai Komisija nustato rimtus valdymo ir kontrolės sistemos trūkumus, dėl kurių atsiranda plataus masto galiojančių taisyklių pažeidimai, arba išaiškina atskirus pažeidimus. Fiksuoto dydžio sumos pataisos taip pat gali būti tinkamos tais atvejais, kai pačios valstybės narės kontrolės įstaigos atskleidžia tokius trūkumus, bet valstybė narė per racionaliai pagrįstą laikotarpį nesiima reikiamų koreguojančių veiksmų.

Sprendžiant dėl fiksuoto dydžio sumos pataisų taikymo ir jų dydžio, visų pirma remiamasi Fondui dėl kontrolės stokos kilusios nuostolių rizikos laipsnio įvertinimu. Todėl pataisa turėtų būti daroma remiantis proporcingumo principu ir atsižvelgiant į šiuos svarbius konkrečius elementus:

- 1) ar pažeidimas susijęs su atskiru atveju, kartojaasi daugeliu ar visais atvejais;
- 2) ar trūkumas susijęs su valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingumu apskritai, ar su tam tikro konkretaus sistemos elemento efektyvumu, t. y., veikimu konkrečių funkcijų, reikalingų bendram finansavimui iš Fondo pagal galiojančias nacionalines ir Bendrijos taisykles (žr. tolesnį 2.2 punktą) deklaruojamų išlaidų teisėtumui, reguliarumui ir priimtinumui garantuoti;
- 3) kokia yra trūkumo svarba tarp visų numatytos administracinės, fizinės ir kitokios kontrolės priemonių;
- 4) kokia yra sukčiavimo rizika priemonių atžvilgiu, ypač įvertinant ekonomines paskatas.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistemų elementų klasifikacija fiksuoto dydžio sumos finansinių pataisų taikymo esant sistemos trūkumų arba atskirų nusižengimų atžvilgiu

Fondo valdymo ir kontrolės sistemas sudaro įvairūs daugiau ar mažiau svarbūs elementai arba funkcijos, skirti bendram finansavimui deklaruojamų išlaidų teisėtumui, reguliarumui ir priimtinumui garantuoti. Kad būtų galima įvertinti fiksuoto dydžio sumos pataisas, taikytinas dėl trūkumų tokiose sistemose arba atskirų pažeidimų atvejais, tikslinga suskirstyti tokias valdymo ir kontrolės sistemų funkcijas į pagrindinius ir pagalbinus elementus.

Pagrindiniai elementai skirti ir būtini teisėtumui, reguliarumui ir Fondo remiamų projektų esmei užtikrinti; pagalbiniai elementai prisideda prie valdymo ir kontrolės sistemos kokybės bei padeda užtikrinti, kad sistema gerai veiktų, vykdydama savo pagrindines funkcijas.

Toliau pateikiamas sąrašas apima daugumą gero valdymo ir kontrolės sistemų ir geros audito praktikos elementų. Trūkumų ir atskirų nusižengimų rimtumas labai skiriasi, todėl tokius atvejus ypatingai atsižvelgdama į 2.4 punktą įvertina Komisija.

2.2.1. Pagrindiniai atitikimo bendro finansavimo reikalavimams užtikrinimo elementai

1. Paraiškų paramai pateikimo tvarkos nustatymas ir taikymas, paraiškų įvertinimas, projektų atranka finansavimui ir rangovų arba tiekėjų atranka, deramas konkurso dėl paramos lėšų panaudojimo paskelbimas pagal atitinkamai programai nustatytą tvarką:
 - a) viešumo, lygių galimybių ir viešųjų pirkimų taisyklių laikymasis atitinkamais atvejais, bei Sutarties normų ir principų dėl lygybės ir nediskriminavimo laikymasis tais atvejais, kai netaikomos ES viešųjų pirkimų direktyvos;
 - b) paramos paraiškų įvertinimas pagal programoje numatytus kriterijus ir tvarką, įskaitant atitikimą poveikio aplinkai įvertinimo bei lygių galimybių normoms, taisyklėms ir politikai;
 - c) projektų atranka finansavimui:
 - atrinkti projektai atitinka programos tikslus ir paskelbtus kriterijus,
 - paraiškų patvirtinimo arba atmetimo priežastys aiškiai išdėstytos,
 - valstybės paramos taisyklių laikymasis,
 - priimtumo taisyklių laikymasis,
 - finansavimo taisyklių ir sąlygų pateikimas patvirtinimo sprendime.
2. Deramas bendrai finansuojamų produktų ir paslaugų pristatymo ir programai priskirtinų išlaidų priimtumo patikrinimas, kurį atlieka pagal Sprendimo 2000/596/EB 7 straipsnį paskirta atsakinga institucija ir tarpinės tarp subsidijos gavėjo ir atsakingos institucijos esančios organizacijos:
 - a) „pristatymų“ (paslaugų, darbų, prekių ir t. t.) patikrinimas pagal planus, sąskaitas-faktūras, priėmimo dokumentus, ekspertų ataskaitas ir t. t. ir, prireikus, vietoje;
 - b) subsidijos suteikimo sąlygų laikymosi tikrinimas;
 - c) išlaidų, dėl kurių pateikta paraiška, priimtumo tikrinimas;
 - d) deramas visų neišspręstų klausimų išnagrinėjimas prieš patvirtinant paraišką;
 - e) derama ir patikima apskaitos sistema;
 - f) audito atsekamumo išlaikymas per visus sistemos lygius nuo paramos gavėjų;
 - g) racionaliai pagrįstų priemonių naudojimas, užtikrinant atsakingos institucijos Komisijai teikiamų išlaidų deklaracijų teisingumą, visų pirma kad
 - išlaidos buvo padarytos atrinktuose projektuose per numatytą bendram finansavimui laikotarpį, laikantis įprastos tvarkos ir visų taikytinų reikalavimų ir sąlygų,
 - bendrai finansuojami projektai iš tikrųjų buvo įvykdyti.
3. Pakankamas atrinktų projektų pavyzdžių patikrinimų kiekis ir kokybė ir atitinkami tolesni veiksmai:
 - a) ne mažiau kaip 20 % visų pagal šio sprendimo 5 straipsnį priimtinių išlaidų atrankinis patikrinimas, pridedant ataskaitą apie auditoriaus atliktą darbą;
 - b) pavyzdžių reprezentatyvumas ir pakankama rizikos analizė;
 - c) deramas nepriklausomumą garantuojantis pareigų pasidalijimas;
 - d) tolesni veiksmai atlikus patikrinimus, užtikrinantys
 - deramą rezultatų įvertinimą ir, jei reikia, finansines pataisas,
 - bendro pobūdžio veiksmus, kad būtų ištaisyti sistemingi pažeidimai.

2.2.2. Papildomi elementai:

- a) pakankama standartinių kontrolinių sąrašų arba tolygių priemonių ir reikiamo rezultatų dokumentavimo forma, administracinė kontrolė, užtikrinanti, pavyzdžiui,
 - kad paraiškos nebuvo anksčiau apmokėtos ir sandoriai (sutartys, kvitai, sąskaitos-faktūros, mokėjimai) gali būti atskirai identifikuoti,
 - kad apskaitos sistemoje sutampa deklaruotos ir patvirtintos išlaidos;

- b) derama paraiškų apdorojimo ir tvirtinimo tvarkos priežiūra;
- c) pakankamos deramą informacijos apie Bendrijos taisykles sklaidą užtikrinančios priemonės;
- d) savalaikio Bendrijos finansavimo paramos gavėjams užtikrinimas.

2.3. Orientacinės fiksuoto dydžio sumos pataisų normos

100 % pataisos

100 % pataisų norma gali būti nustatyta tada, kai trūkumai valstybės narės valdymo ir kontrolės sistemoje arba atskiras nusižengimas yra toks rimtas, kad gali būti prilyginamas visiškam Bendrijos taisyklių nesilaikymui, tuo padarant visus mokėjimus neteisėtais.

25 % pataisos

Kai yra rimtų trūkumų valstybės narės taikomoje valdymo ir kontrolės sistemoje ir yra įrodymų apie plataus masto pažeidimus bei aplaidumą kovojant su neteisėta veikla arba sukčiavimu, pateisinamos 25 % pataisos, nes yra pagrindo manyti, kad nekludomai ir nebaudžiamai pateikiant neteisėtas paraiškas Fondui gali būti padaryti ypač dideli nuostoliai. Tokio dydžio pataisos taip pat taikytinos atskirų pažeidimų atveju, kai jie rimti, tačiau viso projekto nedaro negaliojančiu.

10 % pataisos

Kai neveikia vienas ar daugiau pagrindinių sistemos elementų arba jie veikia taip blogai arba taip retai, kad tampa visiškai neveiksmingi nustatant paraiškų priimtinumą arba užkertant kelią pažeidimams, pateisinamos 10 % pataisos, nes yra pagrindo manyti, jog buvo sukelta didelė plataus masto nuostolių Fondui rizika. Tokia pataisų norma taip pat taikytina esant atskiriems su pagrindiniais sistemos elementais susijusiems vidutinio sunkumo pažeidimams.

5 % pataisos

Kai visi pagrindiniai sistemos elementai veikia, tačiau neužtikrinamas galiojančių taisyklių reikalaujamas nuoseklumas, dažnumas arba gilumas, pateisinamos 5 % pataisos, nes yra pagrindo manyti, kad jie nepakankamai garantuoja paraiškų teisėtumą ir Fondui keliama didelė rizika. 5 % pataisos taip pat gali būti taikomos esant mažiau rimtiems su pagrindiniais elementais susijusiems pažeidimams atskiruose projektuose.

Faktas, kad sistemos funkcionavimo būdas tobulintinas, nėra pakankamas pagrindas finansinėms pataisoms. Turi egzistuoti rimti su Bendrijos taisyklių arba geros veiklos praktikos standartų nepaisymu susiję trūkumai, keliantys Fondui realią rimtų nuostolių ar pažeidimų riziką.

2 % pataisos

Kai su pagrindiniais sistemos elementais susijusi veikla vykdoma deramai, bet visiškai nesugebama vykdyti vieno ar daugiau papildomų elementų, pateisinamos 2 % pataisos, kadangi Fondui kyla mažesnė nuostolių rizika ir pažeidimai nėra tokie rimti.

2 % pataisos gali būti padidintos iki 5 %, jei tie patys trūkumai yra nustatomi po pirmosios pataisos taikymo padarytomis išlaidoms ir valstybė narė po pirmosios pataisos nesiėmė reikiamų priemonių tos sistemos dalies defektams ištaisyti.

2 % pataisos taip pat pateisinamos, jei Komisija, netaikydama jokių pataisų, pranešė valstybei narei, kad būtina tobulinti esamus, bet deramai neveikiančius, papildomus sistemos elementus, tačiau valstybė narė nesiėmė reikiamų veiksmų.

Pataisos esant trūkumų papildomuose valdymo ir kontrolės sistemos elementuose taikomos tik tada, kai nerandama jokių pagrindinių elementų trūkumų. Jei yra trūkumų, susijusių ir su papildomais, ir su pagrindiniais elementais, pataisos daromos tik pagal pagrindiniams elementams taikomą normą.

2.4. Ribiniai atvejai

Jeigu griežtai taikant šias rekomendacijas reikalingos pataisos būtų neproporcingos, gali būti siūloma žemesnė pataisų norma.

Pavyzdžiui, jei trūkumai kilo dėl Bendrijos taisyklių arba reikalavimų aiškinimo sunkumų (išskyrus tuos atvejus, kai būtų racionalu tikėtis, jog valstybė narė išsiaiškintų tokius sunkumus su Komisija) ir nacionalinės valdžios institucijos iš karto po trūkumų nustatymo ėmėsi efektyvių priemonių jiems ištaisyti, gali būti atsižvelgta į šią lengvinančią aplinkybę ir siūloma žemesnė pataisų norma ar pataisos apskritai nedaromos. Taip pat turi būti tinkamai atsižvelgiama į pretenzijas dėl teisinio tikrumo, kai apie trūkumus nebuvo pranešta po ankstesnių Bendrijos tarnybų atliktų auditų.

Iš esmės faktas, kad valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai buvo ištaisyti tuojau pat, kai tik apie juos buvo pranešta valstybei narei, nelaikomas lengvinančia aplinkybe įvertinant sistemos trūkumų iki juos ištaisant padarytą finansinį poveikį.

2.5. Įvertinimo pagrindas

Kai žinoma padėtis kitose valstybėse narėse, Komisija turi jas palyginti, kad garantuotų vienodų sąlygų taikymą nustatant pataisų normas.

Pataisos norma turi būti taikoma tai išlaidų daliai, kuriai buvo iškilusi rizika. Jei trūkumai atsirado dėl to, kad valstybė narė nesukūrė deramos kontrolės sistemos, pataisos turi būti taikomos visoms išlaidoms, kurioms ta kontrolės sistema buvo reikalinga. Kai yra pagrindo manyti, kad trūkumas susijęs tik su netinkamu valstybės narės sukurtos kontrolės sistemos taikymu konkrečioje institucijoje arba regione, pataisos turėtų apsiriboti tos institucijos arba regiono administruojamomis išlaidomis. Jei trūkumas susijęs, pavyzdžiui, su suteikiančių teisę gauti didesnę paramos normą kriterijų patikrinimu, pataisos turėtų būti pagrįstos skirtumu tarp aukštesnės ir žemesnės paramos normų.

Pataisos paprastai turėtų būti susijusios su išlaidomis tam tikrai priemonei per tikrinamąjį laikotarpį, pavyzdžiui, vienerius finansinius metus. Tačiau jei pažeidimai atsiranda dėl sistemingų trūkumų, kurie akivaizdžiai yra ilgalaikiai ir įtakoja kelerių metų išlaidas, tada pataisos turi būti taikomos visoms valstybės narės deklaruotoms išlaidoms nuo to laiko, kai sistemoje atsirado trūkumas, iki to mėnesio, per kurį jis buvo ištaisytas.

Kai toje pačioje sistemoje randami keli trūkumai, vienodo dydžio sumos pataisų normos nesudedamos – rimčiausias trūkumas yra laikomas visos kontrolės sistemos sukeltos rizikos rodikliu⁽¹⁾. Jos taikomos išlaidoms, likusioms išskaičiuavus atskirais atvejais atvestas sumas. Tuo atveju, jei valstybė narė netaiko Bendrijos įstatymuose numatytų baudų, finansinės pataisos turėtų būti lygios netaikytų baudų dydžiui kartu su 2 % nuo likusių paraiškų sumos, kadangi baudų netaikymas didina neteisėtų paraiškų pateikimo riziką.

3. BENDRŪJŲ FINANSINIŲ PATAISŲ TAIKYMAS IR POVEIKIS

Kai valstybė narė Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 1 dalyje numatyta tvarka sutinka daryti siūlomas finansines pataisas, Komisija gali netaikyti bendro finansavimo sumažinimo ir gali leisti valstybei narei pakartotinai panaudoti paskirtas lėšas. Tačiau Komisijos užbaigus Sprendimo 2000/596/EB 18 straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytą procedūrą pagal to paties sprendimo 19 straipsnio 2 dalį padarytos finansinės pataisos visais atvejais reiškia bendrą skirtų Fondo pagalbos orientacinių lėšų sumažinimą.

Bendroji pataisa bet kuriuo atveju daroma, jei Komisija mano, kad valstybė narė deramai neatsižvelgė į išvadas dėl Komisijos ar nacionalinių institucijų surastų pažeidimų ir (arba) jei pažeidimas yra susijęs su rimtu trūkumu valstybės narės arba valdymo ar mokėjimo institucijų valdymo arba kontrolės sistemoje.

Visos padarius bendrąsias pataisas Komisijai priklausančios sumos sumokamos kartu su delspinigiais pagal šio sprendimo 15 straipsnio 2 dalį ir Sprendimo 2000/596/EB 19 straipsnio 3 dalį.

⁽¹⁾ Žr. taip pat 2.3 punktą (2 % pataisos).

IV PRIEDAS

EUROPOS KOMISIJA

EUROPOS PABĖGĖLIŲ FONDAS

Išlaidų deklaracija ir mokėjimo paraiška

(Oficialiai siūsti Teisingumo ir vidaus reikalų generalinio direktorato 1 skyriui, Rue de la Loi/Wetstraat 200, B-1049 Briuselis)

Programos pavadinimas:

Komisijos sprendimas Nr., priimtas

PATVIRTINIMAS

Aš, žemiau pasirašęs, atstovaujantis už Europos pabėgėlių fondo įgyvendinimą pagal Sprendimo 2000/596/EB 7 straipsnį atsakingą instituciją, patvirtinu, kad visos priimtinos išlaidos, atitinkančios iš Europos pabėgėlių fondo ir panašių nacionalinių fondų (valstybinių ar privačių, priklausomai nuo konkrečiau atvejo) gautus įnašus, buvo subsidijų gavėjų padarytos pagal programos eigą, (data), ir jų bendra suma sudarė, (tiksliai suma su dviem skaičiais po kablelio).

Pridama pagal kiekvieną priemonę suskirstyta išlaidų ataskaita yra sudėtinė šio patvirtinimo dalis.

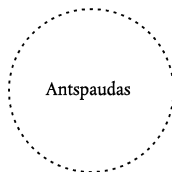
Aš taip pat patvirtinu, kad projektas yra vykdomas pagal Komisijos sprendime, kuriuo patenkinama bendro finansavimo paraiška, numatytas užduotis ir Sprendimo 2000/596/EB nuostatas, ypač kiek tai susiję su projekto valdymo ir kontrolės procedūrų taikymu, siekiant užtikrinti, kad užduotis būtų deramai atlikta (bendrai finansuojami produktai patiekti ir paslaugos suteiktos), išlaidos būtų iš tikrųjų padarytos, būtų išvengta pažeidimų arba jie būtų surasti ir ištaisyti, už sukčiavimą būtų persekiojama ir neteisėtai išmokėtos sumos būtų grąžintos.

Patvirtinamieji dokumentai yra ir bus saugomi ne mažiau kaip dar penkerius metus po to, kai Komisija baigs mokėjimus.

Aš patvirtinu, kad:

- 1) išlaidų ataskaita yra tiksli ir sudaryta pagal patikrinamais patvirtinančiais dokumentais paremtą apskaitos sistemą;
- 2) atskaitoje atsižvelgta į grąžintas sumas, pagal programą finansuojamų projektų pajamas ir gautas palūkanas.

Data

.....
(Pavardė didžiosiomis raidėmis).....
(Kompetentingos institucijos atstovo pareigos ir parašas)

IŠLAIDOS PAGAL PRIEMONES

Komisijos nuorodos numeris:

Pavadinimas:

Data:

Priemonės	Visos sumokėtos priimtinos išlaidos (eurais) ⁽¹⁾					
	Valstybinės				Privačios	Iš viso
	Bendrijos (EPF)	Valstybės	Regionų	Vietinės valdžios		
A. Priėmimas						
B. Integracija						
C. Savanoriškas grįžimas						
D. Techninė pagalba						
Iš viso	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso EPF						

⁽¹⁾ Euro zonoje nepriklausančioms valstybėms narėms taikomas valiutos keitimo kursas, galiojęs priešpaskutinę mėnesio, ėjusio prieš tą mėnesį, per kurį už atitinkamą priemonę atsakinga mokinčioji institucija įtraukė išlaidas į sąskaitas, Komisijos darbo dieną.

Priedėlis

Išlaidų ataskaitos priedas: po paskutinės išlaidų deklaracijos pateikimo sugrąžintos sumos, įrašytos dabartinėje išlaidų deklaracijoje (išvardyta pagal priemones):

Sugrąžintina suma	
Skolininkas	
Potvarkio dėl išieškojimo priėmimo data	
Potvarkį dėl išieškojimo priėmusi institucija	
Faktiško sugrąžinimo data	
Gražinta suma	

MOKĖJIMO PARAIŠKA

Priemonės pavadinimas

Komisijos nuoroda (CCI numeris)

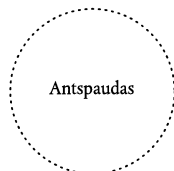
Remdamasis Sprendimo 2000/596/EB 17 straipsniu, aš, žemiau pasirašęs (pavardė didžiosiomis raidėmis, kompetentingos institucijos darbuotojo pareigos, parašas ir antspaudas) prašau sumokėti eurų tarpinę/galutinę išmoką ⁽¹⁾). Ši mokėjimo paraiška atitinka paraiškų priėmimo reikalavimus:

a) 8 straipsnio 2 dalyje/galutinėje ataskaitoje (nereikalingą žodį išbraukti) numatytos procedūros, reikalaujamos pagal šio sprendimo 20 straipsnio 3 dalį, aprašymas	— persiųstas — pridedamas
b) Valdymo institucijos priimti sprendimai atitinka bendrą Fondo asignavimų sumą atitinkamoms priemonėms	
c) Jei Komisija buvo atsiuntusi rekomendacijas, kaip pagerinti priežiūros ir valdymo sistemas	— įgyvendintos — pateikti paaiškinimai — rekomendacijų nepateikta
d) Finansinės pataisos pagal Sprendimo 19 straipsnio 1 dalį	— padarytos — pateiktos pastabos — neįtrauktos jokios išlaidos — nereikėjo imtis jokių priemonių
f) Jokios patvirtintos išlaidos nepriskiriamos priemonei, kuriai skirta dar nepatvirtinta valstybės parama	— sustabdymo atvejų nėra — neįtrauktos jokios išlaidos

Išmokos turi būti mokamos:

Gavėjas	
Bankas	
Banko skyriaus adresas	
Sąskaitos numeris	
Sąskaitos turėtojas (jei kitas nei gavėjas)	

Data



.....
(Pavardė didžiosiomis raidėmis)

.....
(Kompetentingos institucijos darbuotojo pareigos ir parašas)

⁽¹⁾ Nereikalingą žodį išbraukti.